

JOANNA WARTINI

Wpływ globalnego kryzysu gospodarczego na wyniki działalności technicznej polskiego sektora ubezpieczeń

Wydarzenia towarzyszące otoczeniu rynku ubezpieczeniowego w Polsce wywołane silnymi zaburzeniami w gospodarce światowej odbiły się echem na wynikach finansowych zakładów ubezpieczeń. Ubezpieczyciele zachowali dużą ostrożność w wydatkowaniu środków pieniężnych w ramach ogólnych wydatków ponoszonych na działalności ubezpieczeniowej.

Sytuacja gospodarcza panująca w Polsce, będąca konsekwencją światowego kryzysu gospodarczego, wpłynęła różnicowanie na wyniki finansowe ubezpieczycieli odnotowane w latach 2007 i 2008.

W artykule zaprezentowano wyniki rewizji działalności technicznej zakładów ubezpieczeń Działu I, II oraz zakładów ubezpieczeń ogółem w obliczu zaistniałego spowolnienia gospodarczego.

1. Wstęp

Lata 2007 i 2008 były szczególnie bogate w wydarzenia towarzyszące otoczeniu rynku ubezpieczeniowego w Polsce.

W 2008 r. nastąpiło poważne osłabienie waluty polskiej, wyników finansowych przedsiębiorstw oraz zmniejszenie dynamiki produkcji, wymiany handlowej i sprzedaży detalicznej. Odnotowano osłabienie sytuacji finansowej gospodarstw domowych oraz pozycji budżetu państwa na skutek głębokiej bessy na rynku akcji¹. Przez znaczną część roku utrzymywała się dobra koniunktura doprowadzająca do znaczącej poprawy sytuacji na rynku pracy oraz sytuacji dochodowej gospodarstw domowych. Na koniec roku w rejestrze bezrobotnych było 1 473,8 tys. osób, a stopa bezrobocia obniżyła się do 9,5 proc. Odczuwalny przez większą część roku brak siły roboczej spowodował wzrost wynagrodzeń, przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w sektorze przedsiębiorstw wyniosło 3 179 zł, a jego siła nabywcza była o 5,9 proc. wyższa niż w 2007 r.

---

1. UKNF *Raport o sytuacji banków w 2008 roku* zamieszczony na: http://www.knf.gov.pl/sektor_bankowy/Publikacje_nadzoru_bankowego/publikacje_sektora_bankowego/index.html, s. 4.

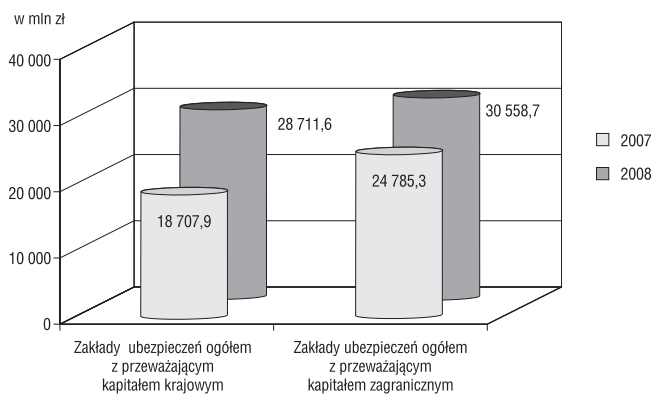
Celem artykułu jest określenie czy i w jakim zakresie pogorszenie koniunktury ogólnogospodarczej wpłynęło na wyniki finansowe zakładów ubezpieczeń w obszarze działalności technicznej.

2. Zmiany w obszarze działalności technicznej

2.1. SKŁADKI

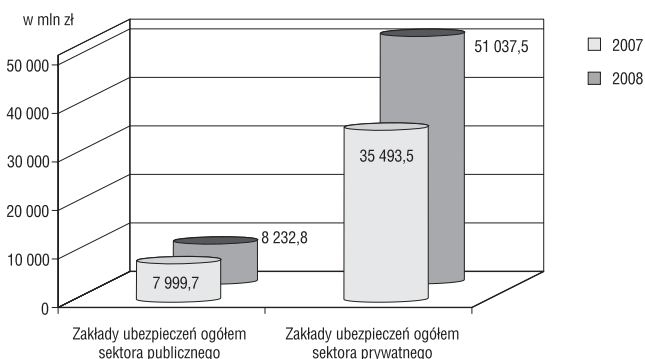
Wyniki sektora ubezpieczeń odnotowane na koniec lat 2007 i 2008 należały do dobrych. Najwyższy wzrost poziomu przychodów z tytułu składek przypisanych brutto na koniec 2008 r. odnotowały zakłady ubezpieczeń z przeważającym udziałem kapitału krajowego w kapitale zakładowym, tj. 53 proc. (wykres 1), najniższy zakłady ubezpieczeń należące do publicznego sektora ubezpieczeń, u których zmiana wyniosła 3 proc. (wykres 2).

Wykres 1. Składki przypisane brutto zakładów ubezpieczeń według źródła pochodzenia kapitału w latach 2007-2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych na: www.knf.gov.pl/rynek_ubezpieczen/Dane_kwartalne/index.html.

Wykres 2. Składka przypisana brutto zakładów ubezpieczeń według przynależności sektorowej w latach 2007-2008

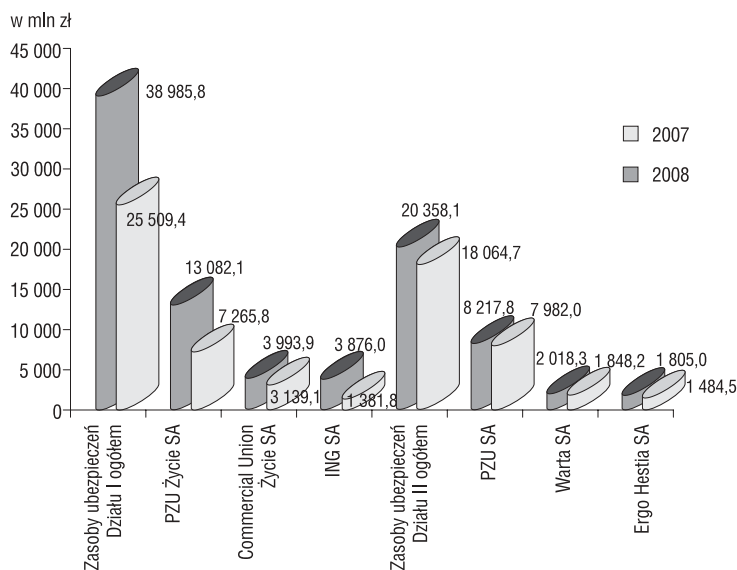
Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych na: www.knf.gov.pl/rynek_ubezpieczen/Dane_kwartalne/index.html.

Istotne zmniejszenie wartości sprzedaży polis ubezpieczeniowych Działu II wystąpiło w **ALG Polska Towarzystwo Ubezpieczeń SA** z 98,5 proc. kapitałem zakładowym objętym przez amerykańską spółkę **Commerce and Insurance Company**. Spółka wchodząca w skład **American International Group** **AIG** w Polsce, już w I kwartale 2007 roku wykazała poważne zmniejszenie sprzedaży.

27 grudnia 2007 całość portfela ubezpieczeń spółki przeniesiono na rzecz **AIG Europe SA** z Francji, a 6 maja 2008 r. Komisja Nadzoru Finansowego jednogłośnie przychyliła się do wniosku o cofnięcie zezwolenia na wykonywanie działalności ubezpieczeniowej przez **AIG Polska Towarzystwo Ubezpieczeń SA**³.

Odnotowany globalny kryzys gospodarczy nie spowodował skrajnych zachowań klientów w postaci masowych rezygnacji z kontynuacji umów ubezpieczenia z zakładami ubezpieczeń z dominującym kapitałem zagranicznym w kapitale zakładowym, na rzecz zawierania umów z ubezpieczycielami z większościowym kapitałem krajowym. Dowodem na to jest istotny udział składki przypisanej brutto w składce przypisanej brutto ogółem odnotowany na koniec roku 2008 (wykres 3) wśród zakładów ubezpieczeń Działu I przez **PZU Życie SA** ze 100 proc. udziałem w kapitale zakładowym wniesionym przez polską spółkę **PZU SA**, a wśród zakładów ubezpieczeń Działu II – **PZU SA** z dominującym 55,09 proc. udziałem w kapitale przez polski Skarb Państwa.

Wykres 3. Składka przypisana brutto w zakładach ubezpieczeń Działu I i II w latach 2007-2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych na: www.knf.gov.pl/rynek_ubezpieczen/IDane_kwartalne/index.html.

Wzrost zadłużenia gospodarstw domowych w Polsce nie wpłynął na wydłużanie terminów płatności z tytułu zawartych umów ubezpieczenia. Nastąpiła wyraźna po-

3. http://www.inwestycje.pl/ubezpieczenia/knf_cofnela_zezwozenie_dla_aig_polska_tu_sa_57337;0.html.

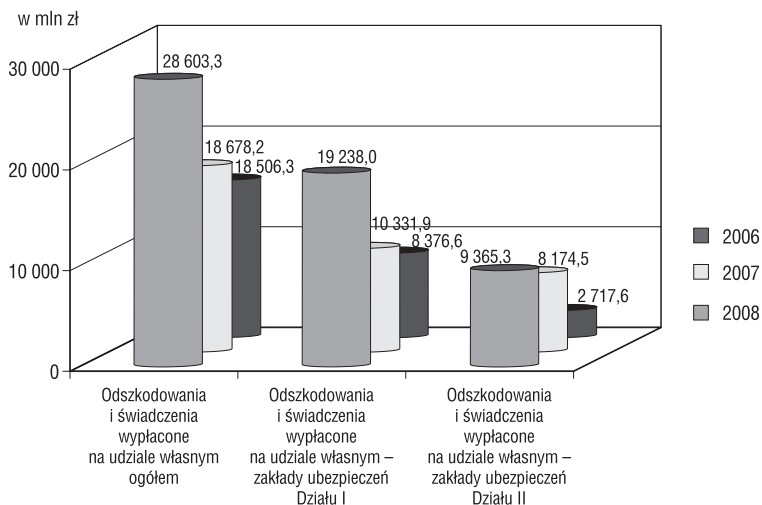
prawa formy płatności dokonywanej przez klientów indywidualnych w postaci jednorazowej płatności składek ubezpieczeniowych.

Poważny wzrost sprzedaży umów ubezpieczenia odnotowano w grupie 1 (ubezpieczenia na życie), natomiast pogorszenie sprzedaży w ramach grupy 3 (ubezpieczenia na życie związane z funduszem inwestycyjnym). Odnotowany wzrost może wynikać z utrzymywania się wysokiego tempa spożycia indywidualnego, które tłumaczy się pewnym opóźnieniem w przenoszeniu zjawisk sektora przedsiębiorstw na poziom gospodarstw domowych.

2.2. ODSZKODOWANIA

Z analizy danych finansowych zakładów ubezpieczeń ogółem w obszarze odszkodowań i świadczeń wypłaconych na udziale własnym, czyli po uwzględnieniu udziału reasekuratorów w składkach wynika, że na koniec 2008 odnotowano 52 proc. wzrost ich wartości (wykres 4). Był on wywołany głównie wysokim przyrostem świadczeń wypłaconych w zakładach ubezpieczeń na życie (86 proc.).

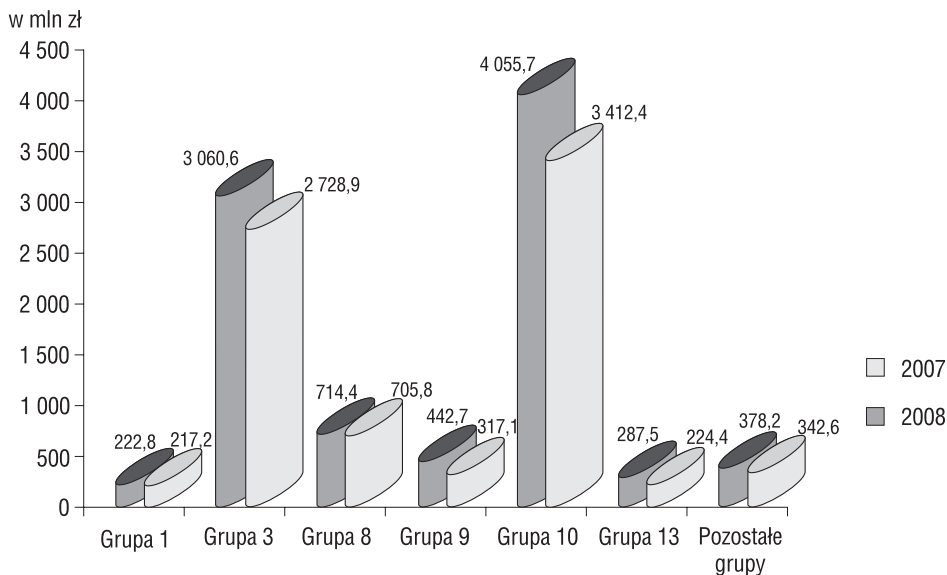
Wykres 4. Odszkodowania i świadczenia wypłacone na udziale własnym zakładów ubezpieczeń ogółem w latach 2006-2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych na: www.knf.gov.pl/rynek_ubezpieczen/Dane_kwartalne/index.html.

W zakładach ubezpieczeń Działu II najwyższy udział wypłaconych odszkodowań na udziale własnym należy do grup 3 (ubezpieczenia casco pojazdów lądowych) i grupy 10 (ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania pojazdów lądowych), stanowiąc przedmiot szczególnego zainteresowania zarówno ubezpieczycieli, jak i inwestorów, analityków finansowych czy właścicieli. I chociaż w wynikach tych grup ubezpieczeń nie zauważono wielkich zmian poza niewielkimi wzrostami wypłaconych odszkodowań (w grupie 3 przyrost 12 proc., a w grupie 10 wzrost 18 proc.), wpłynęły one istotnie na wielkość skonsumowanej składki – wykres 5.

Wykres 5. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto zakładów ubezpieczeń Działu II według grup ubezpieczeń - działalność bezpośrednia w latach 2007-2008

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych w Internecie na: www.knf.gov.pl/rynek_ubezpieczen/Dane_kwartalne/index.html.

Z analizy danych szczegółowych dotyczących ilości wypłat oraz wartości wypłaconych odszkodowań według podmiotów ubezpieczających wynika, że chociaż osoby fizyczne rzadziej niż przedsiębiorstwa zgłaszały szkody w grupie 10 ubezpieczeń, to ubezpieczyciele zmuszeni byli wypłacić im odszkodowania w wysokości wyższej od wartości odnotowanej w roku ubiegłym (wzrost o 19 proc.) – Tabela 1.

Tabela 1. Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto według podmiotów ubezpieczających (grupy: 3,10) w latach 2007-2008

Za okres: 01.01.2007-31.12.2007

Wyszczególnienie	Liczba wypłat (w sztukach)				Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto (w tys. zł)			
	Ogółem	Osoby fizyczne	Przedsiębiorstwa	Pozostałe podmioty	Ogółem	Osoby fizyczne	Przedsiębiorstwa	Pozostałe podmioty
Grupa 3 – ubezpieczenia casco pojazdów lądowych	578 707	344 398	231 901	2 408	2 814 962	1 537 177	1 270 305	7 480
Grupa 10 – ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania pojazdów lądowych	795 485	627 572	164 411	3 502	3 905 508	2 806 939	1 078 589	19 980

Ciąg dalszy Tabeli 1. ze str. 80

Za okres: 01.01.2008-31.12.2008

Wyszczególnienie	Liczba wypłat (w sztukach)				Odszkodowania i świadczenia wypłacone brutto (w tys. zł)			
	Ogółem	Osoby fizyczne	Przedsiębiorstwa	Pozostałe podmioty	Ogółem	Osoby fizyczne	Przedsiębiorstwa	Pozostałe podmioty
Grupa 3 – ubezpieczenia casco pojazdów lądowych	646 079	372 911	270 375	2 793	3 113 672	1 624 886	1 481 604	7 182
Grupa 10 – ubezpieczenia odpowiedzialności cywilnej wynikającej z posiadania pojazdów lądowych	873 081	683 178	186 153	3 750	4 381 770	3 343 903	1 013 962	23 904

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych na: www.knf.gov.pl/rynek_ubezpieczen/Dane_kwartalne/index.html.

2.3. REASEKURACJA

Na rynku polskim na koniec 2008 r. 13 zakładów ubezpieczeń Działu II (wliczając oddziały główne) prowadziło równoległe działalność bezpośrednią (ubezpieczeniową) i reasekurację czynną, natomiast wśród zakładów ubezpieczeń Działu I tylko dwa miały rozszerzoną ofertę ubezpieczeniową o reasekurację czynną.

Z oceny reasekuracji dokonanej na podstawie zagregowanych wyników technicznego rachunku ubezpieczeń na koniec 2008 r. wynika, że w zakładach ubezpieczeń znacznie wzrósł poziom składek przekazywanych reasekuratorom z tytułu przejmowanego ryzyka o 43 proc., co wobec niższego tempa wzrostu składek przypisanych brutto o 36 proc. oraz marginalnego przyrostu kosztów przenoszonych na reasekuratorów z tytułu wypłaconych odszkodowań (1 proc.) przyniosło niekorzystny rezultat (tabela 2). Z powyższego można wnioskować, że jeśli zakłady ubezpieczeń nie wprowadzą pewnych zmian w obszarze ryzyka odstępowanego reasekuratorom, spodziewać się można dalszego pogarszania się wyniku z tego tytułu.

Z analizy rachunków technicznych zakładów ubezpieczeń Działu I oraz zakładów ubezpieczeń Działu II wynika, że niepokojąca tendencja spadkowa na wyniku z reasekuracji biernej pojawiła się w zakładach ubezpieczeń Działu I, u których przyrost z tytułu udziału reasekuratorów w składce brutto wyniósł aż 322 proc., przy nie tak znaczącym 56 proc. przyroście udziału reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych (tabela 2).

Tabela 2. Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto oraz w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych w latach 2007-2008 (w tys. zł)

Wyszczególnienie	01.01.2006 -31.12.2006	01.01.2007- -31.12.2007	01.01.2008- -31.12.2008
Zakłady ubezpieczeń ogółem			
Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	2 280 362	2 065 843	2 946 669
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	1 153 664	999 849	1 007 282
Zakłady ubezpieczeń Działu I			
Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	213 865	295 676	1 248 356
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	85 935	98 078	152 611
Zakłady ubezpieczeń Działu II			
Udział reasekuratorów w składce przypisanej brutto	1 666 735	1 770 167	1 698 313
Udział reasekuratorów w odszkodowaniach i świadczeniach wypłaconych	668 951	901 771	854 671

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych na: www.knf.gov.pl/rynek_ubezpieczen/Dane_kwartalne/index.html.

2.4. REZERWY TECHNICZNO-UBEZPIECZENIOWE

Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe tworzone obligatoryjnie przez zakłady ubezpieczeń dla zabezpieczenia przyszłych wypłat środków pieniężnych tytułem zgłoszonych przez ubezpieczonych szkód/wypadków przeanalizowano pod względem zmian: w stanie rezerw (na udziale własnym) oraz udziału reasekuratorów w rezerwach.

Analiza danych pozwoliła ujawnić bardzo wysoki przyrost rezerw ubezpieczeń na życie (na udziale własnym) o 53 proc. (w roku 2007 wynosił on tylko 9 proc.) oraz 137 proc. przyrost udziału reasekuratorów w rezerwach na życie (w roku 2007 wzrósł o 8 proc.) – tabela 3.

Tabela 3. Rezerwy techniczno-ubezpieczeniowe na udziale własnym zakładów ubezpieczeń Działu I w latach 2006-2008

Wyszczególnienie	01.01.2006 -31.12.2006	01.01.2007- -31.12.2007	01.01.2008- -31.12.2008
Zakłady ubezpieczeń Działu I			
Rezerwa ubezpieczeń na życie	24 964 521	27 090 048	41 540 248
Udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie	364 426	393 484	932 671
Rezerwa ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	28 075 761	35 992 877	26 307 558

Ciąg dalszy Tabeli 3. ze str. 82

Wyszczególnienie	01.01.2006 -31.12.2006	01.01.2007- -31.12.2007	01.01.2008- -31.12.2008
Udział reasekuratorów w rezerwie ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający	240 853	245451	497 272
Rezerwy na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	853 333	954 743	1 150 922
Udział reasekuratorów w rezerwie na nie wypłacone odszkodowania i świadczenia	20 712	18 798	26 479

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych zamieszczonych na: www.knf.gov.pl/rynek_ubezpieczen/Dane_kwartalne/index.html.

Może to świadczyć o zmianie zachowań sektora wobec szacowania poziomu rezerw, co wydaje się uzasadnione w obliczu wyników uzyskanych z badania QIS3 przeprowadzonego przez Komisję Nadzoru Finansowego w okresie 2.04.2007-29.06.2007 wśród 24 zakładów ubezpieczeń oraz 2 ubezpieczeniowych grup kapitałowych działających na rynku polskim. Badania wykazały zaniżoną wartość rezerw w polskich zakładach ubezpieczeń średnio o około 35 proc. w ubezpieczeniach na życie oraz 15 proc. w ubezpieczeniach majątkowych (wg stanu na 31 grudnia 2006)⁴.

Na koniec 2008 roku pogorszenie wyników w ramach rezerw ubezpieczeń na życie, gdy ryzyko lokaty (inwestycyjne) ponosi ubezpieczający wykazały zakłady ubezpieczeń na życie. Zmniejszyły one poziom rezerw na udziale własnym o 28 proc. (w roku 2007 odnotowano ich 27 proc. przyrost). Zauważono ponadto bardzo wysoki przyrost udziału reasekuratorów w rezerwach o 103 proc. – tabela 3. Na pogorszenie wyników w obszarze rezerw techniczno-ubezpieczeniowych z pewnością miała wpływ niekorzystna sytuacja na rynku giełdowym oraz zakłócenia w sektorze bankowym wywołane globalnym kryzysem gospodarczym.

2.5. KOSZTY

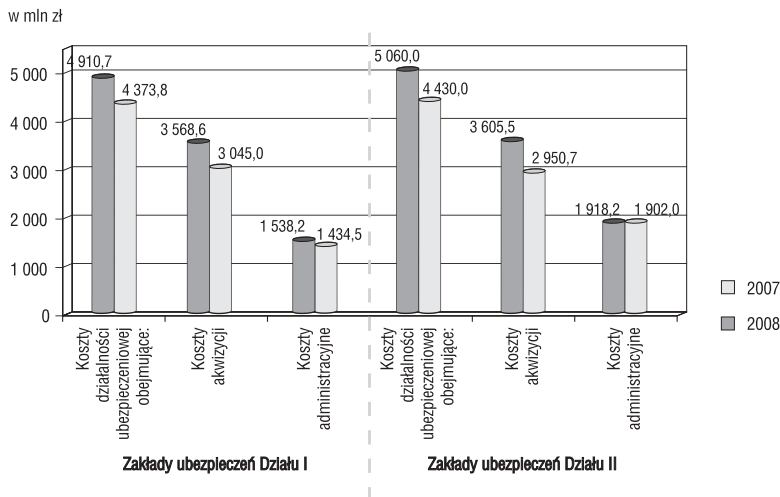
Utrzymujące się osłabienie gospodarcze kraju wpłynęło na działania podjęte przez szczebel kierowniczy zakładów ubezpieczeń w postaci redukcji kosztów działalności ubezpieczeniowej.

Analiza wyników rachunku technicznego sektora ubezpieczeń w obszarze kosztów działalności ubezpieczeniowej wskazuje na dobre zarządzanie kosztami w zakładach ubezpieczeń, zwłaszcza w ramach kosztów administracyjnych. W tym obszarze szczególnie zdolności menadżerskie wykazały zakłady ubezpieczeń Działu II, które przyhamowały tempo wzrostu kosztów osiągając na koniec 2008 nawet ich minimalną 1 proc. obniżkę (wykres 6). Obniżył się także nieznacznie udział kosztów administracyjnych w kosztach działalności ubezpieczeniowej.

4. http://www.knf.gov.pl/aktualnosci/podsumowanie_trzeciego_badiania.html.

Wykres 6. Znaczące pozycje kosztowe zakładów ubezpieczeń Działu I w latach 2007-2008

Koszty akwizycji obejmujące głównie prowizje wypłacane akwizytorom z tytułu zainkasowanych składek, wynagrodzenia pracowników zajmujących się akwizycją, wzrosły w zakładach ubezpieczeń Działu II o 22 proc., co przy 13 proc. wzroście składki przypisanej brutto dało negatywny rezultat w postaci zjawiska „konsumowania” składek. Lepiej przedstawiała się sytuacja w zakładach ubezpieczeń Działu I, w których przyrost 17 proc. kosztów akwizycji był niższy aż o 36 proc. od przyrostu składki (wykres 6).

3. Zakończenie

Lata 2007 i 2008 były szczególnie bogate w wydarzenia towarzyszące otoczeniu sektora ubezpieczeń.

Komisja Nadzoru Ubezpieczeniowego w 2008 r. cofnęła zezwolenie tylko jednemu zakładowi ubezpieczeń, tj. AIG Polska Towarzystwo Ubezpieczeń SA (zakład ubezpieczeń Działu II), którego całość portfela ubezpieczeń przeniesiono do AIG Europe SA z Francji.

FinLife Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. połączyło się z Compensa Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A (16.12.2008 r.), dzięki czemu powstała Compensa Towarzystwo Ubezpieczeń na Życie S.A. VIG oferująca swoim klientom bogatszą ofertę ochrony ubezpieczeniowej.

Zakłady ubezpieczeń wykazały wysoki przyrost w poziomie składki przypisanej brutto na udziale własnym, a odnotowany globalny kryzys gospodarczy nie spowodował skrajnych zachowań klientów w postaci masowych rezygnacji z kontynuacji umów ubezpieczenia w zakładach ubezpieczeń Działu II z dominującym kapitałem zagranicznym w kapitale zakładowym, na rzecz zawierania umów z ubezpieczycielami z większociowym kapitałem krajowym.

Wzrost zadłużenia gospodarstw domowych w Polsce nie wpłynął na wydłużanie terminów płatności z tytułu zawartych umów ubezpieczenia. Nastąpiła wyraźna poprawa formy płatności dokonywanej przez klientów indywidualnych w postaci jednorazowej płatności składek ubezpieczeniowych.

W zakładach ubezpieczeń znacznie wzrósł poziom składek przekazywanych reasekuratorom z tytułu przejmowanego ryzyka, co wobec niższego tempa wzrostu składek przypisanych brutto oraz marginalnego przyrostu kosztów przenoszonych na reasekuratorów z tytułu wypłaconych odszkodowań przyniosło niekorzystny rezultat. W zakładach ubezpieczeń Działu I zauważono niepokojącą tendencję spadkową na wyniku z reasekuracji biernej, która może w przyszłości ulegać dalszemu pogarszaniu.

Zwiększenie wartości wykazano w obszarze rezerw techniczno-ubezpieczeniowych, które w przyszłości mogą ulec dalszemu wzrostowi, z uwagi na zaproponowaną przez Komitet Europejskich Nadzorów Ubezpieczeń i Pracowniczych Funduszy Emerytalnych (CEIOPS) zmianę ich wyceny, według której rezerwy polskich zakładów ubezpieczeń są zaniżone.

W obszarze innych znaczących kosztów, tj. kosztów administracyjnych szczególne zdolności menadżerskie wykazały zakłady ubezpieczeń Działu II, które przyhamowały ich tempo wzrostu osiągając na koniec 2008 nawet ich minimalną obniżkę.

Zakłady ubezpieczeń znacząco korzystały z usług ubezpieczeniowych, w tym z reasekuracji, pośrednictwa, innych podmiotów niż jednostki podporządkowane. W zakładach ubezpieczeń Działu I w roku 2008 weszła w życie praktyka korzystania z usług ubezpieczeniowych własnych spółek podporządkowanych.

Niepokojące obniżenie wyniku technicznego odnotowały zakłady ubezpieczeń Działu II (o 40 proc.) spowodowane znacznym wzrostem "konsumpcji" składki przypisanej przez odszkodowania.

Odnotowana generalnie dobra sytuacja zakładów ubezpieczeń na koniec 2008 może wynikać z pewnego opóźnienia w przenoszeniu zjawisk z sektora bankowego na poziom zakładów ubezpieczeń, co z pewnością wykaże analiza danych za rok 2009.

Dr JOANNA WARTINI jest pracownikiem naukowym Samodzielnego Zakładu Ubezpieczeń Wyższej Szkoły Informatyki i Zarządzania w Rzeszowie.

Recenzenci: prof. dr hab. Irena Jędrzejczyk, dr Marek Mocek.

Wykaz źródeł

http://www.knf.gov.pl/aktualnosci/podsumowanie_trzeciego_badania.html (13.11.2007).

http://www.knf.gov.pl/rynek_ubezpieczen/Podmioty_rynku_ubezpieczeniowego/Dzial_I_ubezpieczenia/zaklady_ubezpieczen_ktore.html .

UKNF „Raport o sytuacji banków w 2008 roku” zamieszczony na: http://www.knf.gov.pl/sektor_bankowy/Publikacje_nadzoru_bankowego/publikacje_sektora_bankowego/index.html.

UKNF „Podsumowanie trzeciego badania ilościowego wpływu (QIS3)” zamieszczone na: http://www.knf.gov.pl/rynek_ubezpieczen/Projekt_Wyplacalnosc/badanie3.html.

http://www.ubezpieczenie.com.pl/knf_cofnela_zezwolenie_dla_aig_polska_tu_sa_/28,7105.html (07.05.2009).

The results of the technical activities of the polish insurance sector in the conditions of the global economic crisis

– Summary

The developments that accompanied the environment of the Polish insurance market which were caused by strong disturbances in bank sector's functioning have echoed in the financial results of insurance companies. Insurers were very cautious about spending financial resources within general expenditure borne in insurance activity.

The economic situation in Poland resulting from the global economic crisis, influenced the financial results of the insurers in 2007 and 2008, in a varied way.

This article presents results of the review of the technical activity of the life and non-life insurance companies and insurance companies in total in the operating, investment and financial areas, and also of the global financial situation of the sector facing the ensuing changes in the global economy.